

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 12. června 2023
č. j. MSP-889/2021-ODKA-SPZ/14
Počet listů: 3
Přílohy: 1

MSP-889/2021-ODKA-SPZ/14

0100204004504889

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. R. K.- stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- trestní spis Krajského soudu v Brně sp. zn. 48 T 6/2020

Podle § 266 odst. 1, 2 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen „trestní řád“), podávám ve prospěch obviněného R. K.,

stížnost pro porušení zákona

proti výroku pod bodem I. pravomocného rozsudku Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 6. 2021 sp. zn. 5 To 14/2021.

Postup před vydáním napadeného rozhodnutí

- 1 Rozsudkem Krajského soudu v Brně ze dne 7. 12. 2020 sp. zn. 48 T 6/2020 byl obviněný R. K. uznán vinným zločinem podvodu podle § 209 odst. 1, 5 písm. a) zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku (dále jen „trestní zákoník“). Za tento zločin a sbíhající se přečin úvěrového podvodu podle § 211 odst. 1, 4 trestního zákoníku, kterým byl uznán vinným trestním příkazem Okresního soudu ve Znojmě ze dne 25. 9. 2018 sp. zn. 18 T 106/2018, byl odsouzen podle § 209 odst. 5 za použití § 43 odst. 2 trestního zákoníku k souhrnnému nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání 7 let. Podle § 56 odst. 2 písm. a) trestního

zákoníku byl pro výkon uloženého trestu zařazen do věznice s ostrahou. Podle § 43 odst. 2 trestního zákoníku byl zrušen výrok o trestu z trestního příkazu Okresního soudu ve Znojmě ze dne 25. 9. 2018 sp. zn. 18 T 106/2018, jakož i všechna další rozhodnutí na tento výrok obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 228 odst. 1 trestního řádu byla obviněnému uložena povinnost nahradit způsobenou škodu 44 poškozeným.

- 2 Poškozený Z. P., byl podle § 229 odst. 1 odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Dalších 19 poškozených bylo podle § 229 odst. 2 trestního řádu odkázáno se zbytkem svého nároku na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních.
- 3 Proti tomuto rozsudku podal odvolání obviněný, a to do výroku o trestu a dále poškozený Z. P. do výroku, kterým byl podle § 229 odst. 1 trestního řádu odkázán se svým nárokem na náhradu škody na řízení ve věcech občanskoprávních. Dále podal odvolání státní zástupce v neprospěch obviněného, a to do výroku o trestu.

Napadené rozhodnutí

- 4 Vrchní soud v Olomouci ve věci nově rozhodl rozsudkem ze dne 16. 6. 2021 sp. zn. 5 To 14/2021, kterým z podnětu odvolání státního zástupce rozsudek krajského soudu podle § 259 odst. 2 trestního řádu doplnil o výrok pod bodem I., jímž byl podle § 66 odst. 1, 3 trestního zákoníku obviněnému uložen trest propadnutí části majetku, a to následujících položek:
 - rodinný dům v N. Š.,
 - pozemek, orná půda, o výměře 393 m²,
 - pozemek, zastavěná plocha a nádvoří, o výměře 221 m², vše zapsané Katastrálním úřadem pro Jihomoravský kraj,
 - finanční prostředky ve výši 15.025 Kč, zajištěné na účtu investičního životního pojištění D, vedeného u Č. pojišťovny a.s. (nyní G. Č. pojišťovna a.s.),
 - finanční prostředky ve výši 46.011 Kč, zajištěné u A. Pojišťovny a.s., (nyní odštěpný závod NN Ž. pojišťovna N.V., pobočka pro Českou republiku),
 - finanční prostředky ve výši 12.842 Kč, zajištěné na účtu životního pojištění u M.-L. E. d.a.c., pobočka pro Českou republiku.
- 5 Dalším výrokem pod bodem II. bylo zamítnuto jako nedůvodné podle § 256 trestního řádu odvolání obviněného R. K. a poškozeného Z. P.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 6 Podle § 42 odst. 1 trestního řádu platí, že tomu, jehož věc nebo část majetku byla zabrána nebo podle návrhu má být zabrána (zúčastněná osoba), musí být poskytnuta možnost, aby se k věci vyjádřil; může být přítomen při hlavním líčení a veřejném zasedání, činit při nich návrhy, nahlížet do spisů (§ 65 trestního řádu) a podávat v případech tímto zákonem stanovených opravné prostředky.
- 7 Podle § 42 odst. 2 trestního řádu platí, že orgány činné v trestním řízení jsou povinny zúčastněnou osobu o jejích právech poučit a poskytnout jí možnost jejich uplatnění.

- 8 Podle § 66 odst. 1 trestního zákoníku platí, že soud může vzhledem k okolnostem spáchaného trestného činu a poměrům pachatele uložit trest propadnutí majetku, odsuzuje-li pachatele k výjimečnému trestu anebo odsuzuje-li jej za zvlášť závažný zločin, jímž pachatel pro sebe nebo pro jiného získal nebo se snažil získat majetkový prospěch.
- 9 Podle § 66 odst. 3 trestního zákoníku platí, že propadnutí majetku postihuje celý majetek odsouzeného nebo tu jeho část, kterou soud určí; propadnutí se však nevztahuje na prostředky nebo věci, jichž je nezbytně třeba k uspokojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat.
- 10 Podle § 66 odst. 5 trestního zákoníku platí, že propadlý majetek připadá státu.
- 11 Podle § 738 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku (dále jen „občanský zákoník“) platí, že dohoda o vypořádání má vždy účinky ke dni, kdy společné jmění bylo zúženo, zrušeno nebo zaniklo, bez ohledu na to, zda dohoda byla uzavřena před anebo po zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění. Je-li však předmětem vypořádání věc, která se zapisuje do veřejného seznamu, nabývá dohoda právních účinků v části týkající se této věci zápisem do veřejného seznamu.
- 12 Podle § 741 občanského zákoníku platí, že nedojde-li do tří let od zúžení, zrušení nebo zániku společného jmění k vypořádání toho, co bylo dříve součástí společného jmění, ani dohodou, ani nebyl podán návrh na vypořádání rozhodnutím soudu, platí, že se manželé nebo bývalí manželé vypořádali tak, že:
 - a) hmotné věci movité jsou ve vlastnictví toho z nich, který je pro potřebu svou, své rodiny nebo rodinné domácnosti výlučně jako vlastník užívá,
 - b) ostatní hmotné věci movité a věci nemovité jsou v podílovém spoluvlastnictví obou; jejich podíly jsou stejné,
 - c) ostatní majetková práva, pohledávky a dluhy náleží společně oběma; jejich podíly jsou stejné.
- 13 Podle § 13 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., zákona o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích (dále jen „zákon o majetku České republiky“), platí, že stát nabývá majetek též zákonem, na základě zákona, děděním, rozhodnutím příslušného orgánu a na základě mezinárodní smlouvy, kterou je stát vázán, popřípadě na základě jiných skutečností stanovených zákonem.
- 14 Podle § 13 odst. 3 zákona o majetku České republiky platí, že není-li den nabytí majetku státem podle odstavce 1 přímo stanoven, je jím den, kdy o nabytí majetku státem bylo příslušným orgánem pravomocně rozhodnuto anebo kdy bylo toto nabytí příslušným orgánem pravomocně potvrzeno, popřípadě den, kdy rozhodná skutečnost platně nastala. Nelze-li rozhodný den ani takto určit, je jím den, kdy se příslušná organizační složka ujala výkonu povinností podle tohoto zákona.
- 15 Podle § 41 zákona o majetku České republiky platí, že pokud stát nabyl majetek způsoby uvedenými v ustanovení § 13, dluhy předchozího vlastníka na stát nepřecházejí a zástavní práva k majetku, který stát takto nabyl, okamžikem jeho přechodu na stát zanikají; to neplatí v případě dědění nebo odúmrti a v případech, stanoví-li tak zvláštní právní předpis, rozhodnutí příslušného orgánu nebo mezinárodní smlouva, kterou je stát vázán.

Posouzení předmětné věci

- 16 Napadený rozsudek Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 6. 2021 sp. zn. 5 To 14/2021 z výše popsaných zákonných východisek vybočuje a v důsledku toho lze vydané rozhodnutí považovat za nezákonné. Jak vyplývá z § 66 odst. 3 trestního zákoníku, propadnutí majetku postihuje celý majetek odsouzeného nebo tu jeho část, kterou soud určí. Tímto trestem lze tedy postihnout pouze majetek obviněného. Napadaným rozhodnutím však došlo též k postihu majetku třetí osoby.
- 17 První vada rozsudku spočívá v nesprávném zjištění majetkových poměrů obviněného. Z přípisu Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových ze dne 8. 9. 2021 (č. I. 2972) bylo zjištěno, že finanční prostředky ve výši 15.025 Kč, zajištěné na účtu investičního životního pojištění D., číslo smlouvy 3765060718, vedeného u Č. pojišťovny a.s. (nyní G. Č. pojišťovna a.s.) nenáleží obviněnému, který na uvedené pojistné smlouvě investičního životního pojištění vůbec nefiguruje. Pojistníkem a pojištěným z této smlouvy je otec obviněného M. K. V části týkající se tohoto účtu tedy výrok o trestu, spočívající v uložení propadnutí majetku podle § 66 trestního zákoníku, obsahuje vadu, neboť uložený trest se vztahuje na majetek osoby odlišné od obviněného.
Tuto okolnost správně zdůraznil nalézací soud v bodě 92 svého rozsudku.
- 18 S ohledem na skutečnost, že tímto způsobem došlo k nepřipustnému zásahu do majetku třetí osoby, je nutno považovat za nezákonnou tu část výroku o trestu, která se vztahuje k trestu propadnutí majetku, jehož předmětem jsou finanční prostředky na výše uvedeném účtu investičního životního pojištění.
- 19 Identická vada, pramenící z neúplného zjištění majetkových poměrů obviněného, spočívá v uložení trestu propadnutí majetku podle § 66 trestního zákoníku, jehož předmětem byly ve výroku uvedené nemovitosti.
- 20 Z výpisu z katastru nemovitostí pro Katastrální úřad pro Jihomoravský kraj, vyplývá, že vlastnické právo k pozemkům náleží v rámci společného jmění R. K. a S. K.
- 21 Stav uvedený v katastru nemovitostí však neodpovídá objektivní realitě. Manželství R. K. a S. K. bylo rozvedeno rozsudkem Okresního soudu ve Znojmě ze dne 23. 10. 2017 sp. zn. 12 C 182/2017, který nabyl právní moci dne 23. 10. 2017. Tím současně došlo k zániku společného jmění manželů. Podle rozsudku oba manželé podepsali dohodu o úpravě majetkových poměrů, svého bydlení a případného výživného pro dobu po rozvodu. Nutno je však zdůraznit, že s ohledem na znění § 738 odst. 1 občanského zákoníku nabývá dohoda, jejímž předmětem je vypořádání věci, která se zapisuje do veřejného seznamu, právních účinků až zápisem do veřejného seznamu. Vzhledem k tomu, že manželé zanedbali svou povinnost požádat o zápis do veřejného seznamu (zde katastru nemovitostí), ve lhůtě 3 let od zániku společného jmění manželů, nedošlo v souladu s § 741 odst. 2 občanského zákoníku k vypořádání dohodou, čímž se staly výše uvedené nemovitosti podílovým spoluvlastnictvím obou bývalých manželů, přičemž každému z nich náleží podíl ve výši jedné poloviny.
- 22 Je zřejmé, že Vrchní soud v Olomouci vycházel z nesprávných údajů uvedených v katastru nemovitostí a z toho důvodu rozhodl o propadnutí veškerých výše uvedených nemovitostí podle § 66 trestního zákoníku. Vzhledem ke skutečnosti, že jedna polovina nemovitého majetku nenáležela obviněnému, ale S. K., jeho bývalé manželce, bylo v této části rozhodnuto v rozporu

se zákonem, neboť soud rozhodl o propadnutí majetku, který obviněný neměl ve svém vlastnictví.

- 23 Další vada napadeného rozsudku spočívá v nerespektování znění § 42 trestního řádu, neboť zástavnímu věřiteli nemovitostí, které se podle § 66 trestního zákoníku staly předmětem trestu propadnutí majetku, nebylo v řízení předcházejícím vydání rozhodnutí, přiznáno postavení zúčastněné osoby.
- 24 Z výše uvedeného výpisu z katastru nemovitostí vyplývá, že na nemovitostech postihnutých podle § 66 trestního zákoníku trestem propadnutí majetku vázlo v době vydání napadeného rozhodnutí zástavní právo, které se zakládá na smlouvě o hypotečním úvěru ze dne 26. 9. 2014, kterou byl obžalovanému a jeho manželce poskytnut úvěr ve výši 4.252.000 Kč. Zástavním věřitelem byla právnická osoba S. b. CZ, a.s. Smlouvou o postoupení pohledávek ze dne 18. 5. 2021 došlo k převodu pohledávky z původního věřitele na právnickou osobu F. a.s. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že si soud byl existence zástavního práva vědom, to však správně procesně nerefletoval. Nad rámec výše uvedeného je též vhodné zmínit, že při propadnutí majetku v souladu s § 66 trestního zákoníku by na základě § 41 zákona o majetku České republiky došlo k zániku zástavního práva, které svědčí zástavnímu věřiteli, a jedná se tak o podstatný zásah do možnosti dobytosti jeho pohledávky.
- 25 Ústavní soud v nálezu ze dne 7. 7. 2020 sp. zn. III. ÚS 84/20 vyjádřil přesvědčení, že zástavního věřitele, který má vůči majetku obviněného pohledávku, která je dostatečně určitá jak z hlediska její právní kvality, tak z hlediska legitimního očekávání, je nutno v souladu s § 42 trestního řádu považovat za osobu zúčastněnou. S ohledem na zmiňované listiny zakládající vznik zástavního práva, lze pohledávku zástavního věřitele bezpochybně považovat za dostatečně určitou ve smyslu uvedených závěrů Ústavního soudu.
- 26 Ze spisového materiálu vyplývá, že soud zástavnímu věřiteli postavení zúčastněné osoby nepřiznal, čímž ho zkrátil na možnosti uplatnit svá práva v rámci trestního řízení. V takovém jednání lze dovodit závažný rozpor se zněním § 42 trestního řádu, který způsobuje nezákonnost napadeného rozhodnutí.
- 27 Každou jednotlivou z výše uvedených vad lze považovat za velmi zásadní, způsobující nezákonnost vydaného rozhodnutí. S ohledem na jejich závažnost, zejména s ohledem na ochranu práv třetích osob, je proto namístě přistoupit k prolomení zásady nezměnitelnosti rozhodnutí, napadený rozsudek ve vymezeném rozsahu zrušit a uvedenou nesprávnost tak odstranit. Vzhledem k povaze namítaných vad lze mít za to, že ve vymezeném rozsahu je takto uložený trest propadnutí (části) majetku nezákonný a ve svém důsledku tedy uložený ve zřejmém rozporu s účelem trestu.
- 28 Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

- 29 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:

- 1) Podle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že pravomocným rozsudkem Vrchního soudu v Olomouci ze dne 16. 6. 2021 pod sp. zn. 5 To 14/2021 byl ve výroku pod bodem I. v

neprospěch obviněného R. K. porušen zákon v ustanoveních § 66 odst. 1, 3 trestního zákoníku a § 42 trestního řádu,

2) podle § 269 odst. 2 trestního řádu zrušil část výroku napadaného rozsudku pod bodem I., a to ohledně položek:

- rodinného domu v N. Š.,
- pozemku, orná půda, o výměře 393 m²,
- pozemku, zastavěná plocha a nádvoří, o výměře 221 m², vše zapsané Katastrálním úřadem pro Jihomoravský kraj,
- finančních prostředků ve výši 15.025 Kč, zajištěných na účtu investičního životního pojištění D., vedených u Č. pojišťovny a.s. (nyní G. Č. pojišťovna a.s.),

a dále zrušil i další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž zrušením došlo, pozbyla podkladu.

Na vědomí:

- Nejvyšší státní zastupitelství
- Krajský soud v Brně, ke sp. zn. Spr 1292/2021
- V kopii:
Mgr. M. V., advokátka